

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foia Interesantă”, foia de glume „Bobîrnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, a: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foia Int.” pt. economi 8 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foie națională politică.

ooo

Apare LUNIA ȘI JOIA

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscriptele nu să dau înapoi. ==

Uriășii îmbrățișați Germania și Franția încă nu s'au răpus!

Cea mai groaznică luptă se dă în Franția de două săptămâni acum, fără succese vădite. Situația înse se formează favorabilă Germanilor.

Cu Rusia

se pregătește acum o nouă și poate hotărîtoare încăerare. Armatele austro-ungare vor a se uni cu cele germane, și așa, împreună, să dea lovitură cea mare!

TOATĂ PUTEREA RUSEASCĂ E ÎMPINSĂ ASUPRA GALIȚIEI!

PE MARE

Anglia a încercat a scoate flota germană din porturi la larg și a o trage în luptă — dar flota germană nu vrea să iasă din scutul porturilor.

Spre Sîrbia

e deocamdată liniște. Sîrbii respinși napoi în țara lor, nu mai cutează să atace.

Mersul războiului.

Pentru ca cetitorii »Libertății« să fie cât se poate mai mult în curat cu mersul lucrurilor în acest cel mai mare războiu al lumii, — vom împărți de aci încolo știrile în 6 puncte (capete), după cele 6 cîmpuri de luptă pe care se dau încăerările. Anume:

1. Lupta în Franția;
2. Lupta între Germania și Rusia;
3. Lupta între Austroungaria și Rusia;
4. Lupta în Belgia
5. Lupta în Sîrbia
6. Lupta pe mare.

Pentru astăzi ochii lumii întregi sunt îndreptați asupra

grozavei încăerari din Franția, unde luptele țin cu înverșunare fără păreche, de două săptămîni, fără a duce la o încheere! Nu se pot răpune cele două puteri îmbrățișate în îmbrățișare ucigătoare!

Știrile dela Berlin spun, că armata germană are cele mai bune nădejdi, că biruința va

fi pe partea armelor germane. Francezii cred în norocul armelor lor. Ba Președintele Republicii dl Poinceré, s'a și felicitat cu Țarul ca »biruitori«, unul în Galiția altul în Franția, deși adevărul e, că nici luptele din Galiția n'au adus biruințe hotărîtoare Rusiei, nici cele din Franția Franceiei. Urma va alege încă!

Iată acum știrile de pe cele 6 cîmpuri de luptă:

Lupta din Franța.

Din știrile de pe cîmpul de războiu cu Franța, reese, că Francezii își pun toată puterea a scoate pe Germani din țara lor și ei, Francezii, au luat ofenziva, ei atacă, pe alocurea cu izbîndă, în multe locuri însă atacul lor se zdrobește de împotrivirea vajnică a armatelor germane, tari ca un zid!

Iacă știrile de pe acest cîmp de războiu, cam în șirul cum au sosit pe aici:

Nemții stau bine pe linia Paris — Verdun.

Berlin, 17 Sept. — Pe cîmpul de bătae din apus, e tot starea de ieri.

Marți noaptea și Miercuri, în unele puncte a liniei de bătae, am respins atacurile franceze. Cîteva contra-atacuri germane, au fost reușite.

Berlin, 18 Sept. — Dela conducerea armatei (marele stat major) se vestește prin telegrama sa dată în noaptea de 17 spre 18 Sept. următoarele:

In lupta ce se dă între Oise și Maas, biruința hotărîtoare, încă tot nu s'a întîmplat! Anumite semne însă, lasă să se întrevadă, că puterea de împotrivire a inamicului (a Francezilor) începe a scădea.

Inercarea Francezilor de a sparge aripa dreaptă germană, a fost în urmă înfrîntă, fără deosebite sforțări, de trupele noastre.

Partea dela mijloc a armatei germane, cucerește teren, încet, dar sigur.

Inercarea făcută de Francezi de a ieși din Verdun pe partea dreaptă a râului Maas (Meuza) în punctul cel mai din afară, — a fost respins cu ușurință de armatele noastre (germane).

Berlin, 18 Sept. — Ziarului „Berl. Mittag“ i-se telegrafiază de corespondentul seu de războiu, că starea trupelor germane e foarte bună, și toate semnele arată, că lupta din jurul Parisului, care curge de multe zile acum cu cea mai mare înverșunare, — va aduce izbîndă armelor germane.

„Frankfurter Zeitung“ a primit știre, că ieri 3 mașini de zburat germane, s'au ridicat pe de-asupra Parisului și au aruncat bombe pe oraș.

Kopenhaga, 18 Sept. — Rapoarte (dări de seamă) oficiale franceze, cari vorbesc despre lupta din jurul râului Marne — fac luătoare aminte lumea franceză, să nu se legene în prea mari nădejdi. (Căci de cîteva zile printre Francezi e plin de vești de bucurie, că armata lor ar fi biruitoare. Aceste vești vrea să le stîmpere vestirea oficioasă de mai sus).

Atacuri franceze înfrînte.

Berlin, 19 Sept. — Ca întregire a raportului de ieri (vezi telegrama de mai sus) conducerea armatei vestește:

Corpul 13. și 4. de armată francez și părțile încă unei divizii, au suferit ieri înfrîngere hotărîtoare spre Miază și dela Noyon. Au pierdut cinci baterii de tunuri.

Atacurile franceze îndreptate contra liniei noastre (germane) de luptă, s'au sfîrșit sîngeros.

Tot așa am respins înaintarea vîntătorilor de Alpi francezi spre lanțul de munți V. gezi, în Valea Brensch.

La cucerirea fortului Chateau-Brimont, de lângă Rheims, am făcut 2500 prinsonieri.

De altfel și în luptele din cîmpul deschis, au căzut prinsonieri în mâinile noastre și am prins muniții, dar numărul acestora nu poate fi încă statorit.

Berlin, 18 Sept. — La Soisson a fost lupta cea mai înverșunată!

Cînd Francezii au încercat să treacă râul Ais, care era ieșit din alvii pe urma ploilor, — ei au ajuns în focul încrucișat al artileriei (tunurilor) germane. Francezii înșiși recunosc, că au suferit aci pierderi grozave. Morții lor zac cu miile pe cîmpurile de luptă.

Rotterdam, 18 Sept. — Raportorii englezi vestesc: Cele mai cumplite lupte sunt cele ce s'au dat în jur de orașul Soisson, unde au ținut patru zile într'una!

Rîul Ais, în urma ploilor, a ieșit din Alvie.

Orașul fiind cuprins de Germani, — Francezii și Englezii, voind a-l recuceri, au concentrat (grămădit) asupra lui un foc puternic de tunuri și de infanterie, dar le-a fost peste putință a străbate în oraș (a-l recuceri).

Armele germane au îndreptat

cel mai viu foc asupra punctului unde Francezii și Englezii voiau să tragă podul peste riu.

Foile germane îndeamnă obștea la răbdare!

Berlin, 18 Sept. — *Cele mai de frunte mari ziare germane, dînd samă de mersul lucrurilor pe cîmpul de războiu, îndeamnă publicul (obștea, lumea căreia îi grăesc) să fie cu răbdare.*

„In acest războiu, zic ele, trebuiesc aduse, ce-i drept, jertfe uriașe! Dar sfîrșitul nu poate fi altul, decît — biruința!

Nădejtea biruinței.

Berlin, 17 Sept. — Ziarul „Lokalanzeiger“ spune, că, după știri luate dela locuri bine cunoscutoare a împrejurărilor, în luptele de până acum între Germani și Francezi, Francezii și Englezii nu au biruit pe Germani în nici un punct. — Unde s'au retras odată cu aripa lor dreaptă, au făcut'o de voia lor și din tactică.

Inalții ofițeri germani, cari pot judeca cu singe rece mersul lucrurilor, — sunt plini de cea mai mare nădejde în biruința hotărîtoare!

VERDUN-ul se tot ține.

„Berliner Tagblatt“ aducînd știri de pe cîmpul de războiu, spune, că oștile germane fac puternice sforțări a înfrînge și cetățile franceze ce se mai țin la hotare, — între ele și Verdun-ul, cetate la hotar, spre Luxemburg. Această cetate e acum aproape dela începutul războiului sub impresurare și în bătaia tunurilor germane, — dar ea să ține încă.

Germanii au început însă, a o impresura din toate părțile și, în vreme ce până de curînd o băteau numai din spre Miază noapte și Răsărit, acum s'au coborît și din jos de ea, spre Miază zi, și o bat și din partea asta, pe unde e mai slab întărită ca spre Miază noapte.

Au nădejde că în curînd s'o facă să cadă.

— In același foc puternic stă și cetatea Belfort (dela Verdun mai jos și mai spre Răsărit). — și încă altă cîteva cetăți dela hotare.

Poincaré și Țarul se felicită prin telegrame!

Kopenhaga, 18 Sept. Președintele republicii franceze Poincaré și Țarul rusesc, s'au felicitat unul pe altul prin telegrame umflute, — unul pentru închipuitele izbînzii din Galiția, celalalt pen-

tru luptele de acum din jurul Parisului.

In Germania însă schimbul de telegrame între Președintele francez și Țarul rusesc, sunt luate peste picior, ca un lucru pripit. Doar luptele din Galiția, încă nu însămnă biruința Rusiei. De aci încolo vine răfuiala cea mare! Iar starea luptei în Franța, nu e încă deloc hotărîită, ca să se poată Francezii lăuda cu biruința. Ea e încă în toiul ei și abia peste cîteva zile de va putea fi dărîmată în o parte oarecare, — după toate semnele, pe partea Germanilor.

Altceva însă se poate întelege din telegrama Țarului: După izbînzile repezi ale Germanilor, avute în Belgia și în Aslația-Lorena, lumea se aștepta, că și lupta cea mare față de armata de căpetenie franceză, să se sfîrșească mult mai repede, cu fireasca înfrîngere a Francezilor, — și dacă aceia s'au putut ține atîta timp contra puternicei armate germane, să ia ca faptă mare războinică. Asupra sfîrșitului însă, aproape nu încape indoială.

MAI NOU

Situația se întoarce în favorul Germanilor.

Berlin, 19 Sept. — Armata germană, care în cele din urmă zile a primit în centru și la aripa dreaptă întăriri, — înaintează acum!

Trupele germane dominează cu desăvîrșire terenul dintre Maas și Oise.

Armata franceză în centru, e în retragere.

Aripa dreaptă germană strîmtorează tot mai mult în jos puterea franceză mult mai numeroasă.

Zburătorii germani vestesc, că armata franceză se retrage în mare nerînduială, și ploile de trei zile le îngreunează foarte mult retragerea.

Planurile statului major german, (a conducerii luptelor) a fost încoronat de succes, — căci acum e neîndoelnic, că biruința hotărîtoare va fi pe partea Germanilor.

Verdun-ul e bombardat cu mare izbîndă, și tunurile grele germane, arată succese uriașe.

Acele trupe mai mici franceze, cari au răzbatut ici-colo prin munții Vogezi, sunt din zi în zi mai mult respinse de germani.

Incercările repetite de năvală a vânătorilor francezi de Alpi, au suferit înfringere de tot.

*

Berlin, 19 Sept. — »Vossische Zeitung« scrie despre biruința germană de lângă Noyon: Se poate spune, că această a fost cea din urmă încercare a Francezilor, de a trece în ofensivă (în atacare). Cu lupta de aici, puterea lor s'a înfrînt de tot.

*

Schimbare de comandanti în armata germană.

Berlin, 17 Sept. — In conducerea armatei germane s'au făcut următoarele schimbări:

In locul comandantului *Hausen*, care s'a îmbolnăvit, a fost numit de comandant: generalul de cavalerie *Von Eisem*. In locul acestuia a fost numit comandant al corpului de armată VII: generalul de infanterie *Claer*. Comandant al corpului de armată XIV., care e rezervă, a ajuns, in locul generalului de artilerie *Schubert*, generalul *Stein*. In locul generalului *Conte Kirchbach*, care a fost rănit, e numit comandant al corpului X., generalul de infanterie *Eben*.

*

Cea din urmă știre

— oficioasă germană. —

Berlin, 20 Sept. — Cu datul de ieri, 19 Sept., se vestește oficios dela marele major:

In Apus (lupta cu Francia) starea luptelor peste tot e neschimbată. Armatele anglo-franceze le am restrins pe toată linia la apărare (așadar reduse dela atacare, la apărare)

Atacarea așezărilor lor de războiu (a Francezilor) cari sunt tari și pe multe locuri întărite cu linii unele după altele, — poate merge înainte numai încet.

— Atacarea forturilor de întărire dela Verdun spre miazăzi, e pregătită.

— In Elsația trupele noastre se găsesc, pe tot hotarul, de tot aproape în fața trupelor franceze.

— O telegramă sosită azi, luni, la Orăștie, spune, că lupta de-asupra Parisului s'a sfârșit cu biruința Nemților!

*

La Răsărit

în Prusia, am bătut brigada No. 4 de vânători din Fin-

landa lângă Angustow. Înaintînd spre Ossowitz, după scurte lupte am cuprins (dela Ruși) comunele Grajewo și Sezucyn.

Africani

pe cîmpul de războiu.

Cetim în „Az Est“ (20 Sept.):

Berlin, 20 Sept. — După știri sosite aici, Francezii, Englezii și Belgienii, au recrutat armate în coloniilor lor începînd dela Algir până la Capul-de-bună-speranță, și așa azi se află în Francia pe cîmpul de luptă oști din toate semințiile africane. Saraceni însă, nu i au adus la războiu.

In orașul Lyon (Francia) slujba vărzii militare o fac Hotentoti și Maroccoiani, și tot așa în alte orașe din Francia de jos, — oștile franceze fiind toate duse la războiu.

Iar fiindcă în Francia acum de vre o 10 zile tot ploaie și timpul s'a răcit de toamnă, — Africanii, deprinși cu țara lor caldă și din cari mulți nu-s deprinși a purta haine pe ei — se plîng de vremea asta urîtă europeană...

Indienii

pe cîmpul de luptă.

Cetim în „Ești Ujság“ (20 Sept.):

Zürich, 19 Sept. — Știrile din Marseile (oraș francez jos la țăr-mul mării) spun, că acolo a sosit întiiul transport de oști din India. Sunt 20.000 de Indieni, în portul lor frumos din Orient, cu turban (învălitoare albă în jurul capului, cum poartă Turcii), cu barbă neagră în jurul obrazului. Indată au fost puși pe tren și trimiși spre Paris.

Luptătorii aceștia se țin de casta (clasa) sheik-ilor, cari nu se îndeleitnesc cu altceva, decit numai cu cătănia. Alte deprinderi sunt pentru ei „înșositoare“. Ei se țin a fi fruntea neamului lor și au venit în Europa la luptă, cu înțelesul, că după ce se întorc acasă, să fie deslegați de preoții lor pentru că au venit în atingere cu neamurile astea albe..

In Belgia

atacarea celor două cetăți, Antwerpen și Ostende, ca cîmburi ale oștilor inimice belgiene și engleze, — încă nu s'a început de oștile germane. Trupele belgiene din Antwerpen au ieșit, de curînd, vre-o două divizii, din cetate, ca se atace oștile germane spre sud, dar au fost respinse napoi în cetate.

Lupta din Galitia.

Acum se pregătește lovitura cea mare în Galitia. Oștile noastre se rinduesc în noua așezare din care vor putea începe ata-

cul și vor putea ținea apărarea cu multă izbîndă.

Nouă ciocnire cu Rușii.

Atacul rusesc pe
linia rîului San.

Budapesta, 19 Sept. — (Știre cenzurată). Noua grupare (așezare) a oștilor noastre austrougare, pe cîmpul de luptă dela Miază-noapte (în Galitia), e în curgere.

Atacul singuratic al unei divizii de infanterie rusească l'am respins Joi

Podul peste rîul San dela Sienisava (comună dela Prsemisl în sus, spre hotarul rusesc, din sus și de Iaroslav, pe țărmul rîului San), pod ce era apărat de o trupă mai mică a noastră, a silit pe Ruși să-și pună în mișcare spre acest punct 7 corpuri de armată și artileria lor grea (tunurile grele).

După-ce pentru scopul de întărire, noue ni-a venit bine, am deșertat de bunăvoe acest punct (acea comună și podul).

Höfer, sub-șeful St. m.

Spion rus în haine de ofițer austriac.

Ziarul polon „Nowa Reforma“ din Krakau (în Galitia) scrie în numărul seu dela 18 Sept. Ieri după prînz în cafeneaua „Bizant“ de aici, una din cele mai cercelate cafe-nele ale orașului, — a fost prins un primejdios spion rusesc, care, pentru a se putea înviri mai ușor printre lume și chiar printre ofițeri și a scoate dela ei știri privitoare la armată, — se îmbrăcase în haine de ofițer austrougari!

Prins, el a fost descoperit că nu e ofițer, ci spion rusesc, la care s'au găsit mulți bani de aur rusești.

Țarul, la Kiew.

Sofia, 19 Sept. Din Petersburg se vestește, că în săptămîna viitoare Țarul și Moștenitorul de Tron, sosesc la Kiew (oraș mare pe marginea Dnyprului, cam aproape de Galitia și Bucovina).

Călătoria Țarului aci are de scop, de a fi mai aproape de statul major (conducător) al armatei și de cartierul general (locul de sfat al generalilor, de unde se cîrmue războiul).

Lupta cu Sirbia

pauzează de nou, după-ce încercările Sirbilor de a străbate prin hotarele austrougare, s'au sfârșit cu înfringerea și izgonirea lor napoi în țara lor.

Despre pregătirile mai departe a Sirbilor spune telegrama de mai jos, că ei fac mari sforțări a-și aduna încă puteri noue, macar pe atîtea pe cite au pierdut în încercarea de năvălire la noi. Iaca telegrama:

București, 18 Sept. — Foaia oficioasă sirbească publică ordinul (porunca) regelui, iscălit în Niș, prin care ministeriul de războiu chiamă sub arme pe tinerii cari au fost asentați în 1914 și pe cei cari altfel ar fi venit la rînd numai în 1915.

Lupta pe mare.

Cum Anglia e mai ales putere mare pe ape, nu pe uscat, — lumea credea că intrînd ea în războiu, o se vadă cumplite lupte pe mare între flota ei și cea a Germaniei.

Până azi însă de aceste lupte abia s'au dat mici și neînsemnate semne. Unele ziare spun că pentru acela nu se dau luptele pe mare, că Anglia își folosește azi corăbiile pentru aducere de oști de prin colonii și numai după aceea se va apuca de lupta pe mare. Altele însă sunt de părere, că Anglia nu poate lua lupta pe mare cu flota germană, pentru că aceeași flotă e așa de bine sculită în porturile (stațiile de corăcii) germane, încît nu te poți apropia de ele! Că pe țărmii porturilor se găsesc astfel de tunuri puternice și departe ducătoare, de cari nu se pot apropia corăbiile! Și vasele de războiu germane s'au așezat în porturi sub scutul acestor tunuri și a minelor slobozite în ape în jurul portului, de cari izbîndu se corăbiile ce ar înainta spre port, sunt îndată scufundate.

Zilele trecute flota engleză a cercat să scoată afară la luptă în larg flota germană din un port, arătîndu se în zăre și provocîndu o prin șuererea cu sirenele și prin signale, — dar aceasta n'a vrut să i iasă în cale cu nici un preț. Iar mai aproape nici vasele engleze n'au vrut să meargă.

România

rămîne mai departe neutră.

Foile din Budapesta publică în numărul lor de Sîmbătă o telegramă din București, care vestește următoarele:

București, 18 Sept. — Ieri seara s'a ținut un nou sfat de ministri, sub președinția M. S. Regelui Carol, și în acest sfat a fost înălțată de nou acea hotărîre mai veche, că România să păstreze și mai departe cea mai aspră neutralitate (neamestecare) față de toate puterile războite. Această hotărîre a fost primită în cercurile politice cu mulțumire.

Intre Germani și Ruși.

Berlin, 18 Sept. Marele stat major vestește:

Armata germană de Răsărit, își urmează mișcările războinice în cercul (guvernamentul) Suwalki (în Rusia) și anumite părți ale armatei, înaintează spre orașelul Osovietz (dela Lyk, peste hotar în Rusia).

Armatele noastre să vor înfilni cu cele germane.

Berlin, 18 Sept. Generalul german Morgen, a publicat o proclamație (vestire sărbătorească) către locuitorii poloni din gubernamentele (comitatele) de Lomza și Varșovia, prin care le face cunoscut, că armata rusească de Narew a fost nimicată. Iar armata austro-ungară de dincoace de Vistula, se apropie biruitoare dinspre Galizia, către oștile germane ce înaintează prin Polonia rusească.

Generalul Hindenburg, în fruntea unui corp de armată german, ca avangardă (scutul din nainte al armatei mari), vine ca pretin (al Polonilor) și întinde dreapta de pretin către Poloni! li îndeamnă la revoluție, pentru a-și cuceri libertatea politică și religioasă!

Le vestește acestea, zice, ca voința puternicului și grațiosului seu Impărat (Wilhelm) și așteaptă dela cugetarea cavaleriească a Polonilor, ca să îi primească (pe Germani și pe Austroungari) cu pretenie, ca pe aliații lor (soții lor de arme).

Cum vor primi Polonii ruși această chemare, se va vedea în curînd în firul luptelor mari ce se vor da în coprinsul patriei lor mult încercate.

General rus pus în lanțuri.

Berlin, 18 Sept. Agenția telegrafică Wolff, vestește: Generalul rus Martos, al corpului 15 de armată care a fost prins în luptele din Prusia răsăriteană, — și despre care se spune, că a poruncit, pe cînd înainta, încă prin Prusia, ca toate comunele prin care

trec armatele rusești, să fie aprinse și să fie împușcați toți bărbații aflați în calea lor, chiar și dacă au dat de bunăvoință hrane armatelor năvălitoare, și și dacă n'au luat parte la luptă, a fost dus legat în fere la Halle, unde va fi tras înaintea tribunalului militar de războiu (german).

„Imblătim mai departe pe inamic“..

Se știe că Impăratul Wilhelm, cînd a încheiat ședința sărbătorească a dietei la Berlin, de a dat mână cu toți conducătorii de partid în semn de obștească înfrățire și mergere împreună, — a spus: — Acum îi cosim odată! (pe inimici).

Dela coasă se vede că a ajuns lucrul la imblătit. Căci iacă ce s'a petrecut în Frankfurt am Main, într'o ospătărie de frunte. O mulțime de fruntași ai orașului se aflau la o masă și petreceau de bucuria știrilor de biruință ce veneau și dela apus și dela Miază-noapte, și dela Francezi și dela Ruși (unde Hindenburg bătuse pe Ruși în Prusia răsăriteană). Generalul Hindenburg primise o scrisoare de felicitare pentru frumoasa lui faptă războinică și el răspunsese pe o carte postală ilustrată (cu chipuri), zicînd:

„Multe calde mulțumiri pentru felicitare. Lui Dzeu și soldaților noștri le putem mulțumi biruința. Imblătim mai departe la inamic!

Hindenburg.

Principi și generali căzuți în acest războiu.

Și fiul șefului statului nostru major căzut în luptă.

În acest războiu fără păreche, fiecare stat și a minat în foc tot ce are el mai ales, mai bun, mai strălucit! Impăratul Germaniei e pe cîmpul de luptă cu toți cei 6 feciori ai sei, apoi cu Principii familiei. Țarul rusesc e pe cîmpul de luptă cu toți Marii Duci, — și așa mai departe. Și azi auzim că cutare fiu al Impăratului Germaniei a fost rănit, mine că cutari doi Principi rusești au căzut în foc, dincolo că cutari alți doi ai cutăror familii strălucite au sîngerat.

Mai nou se vestește, că fiul șefului statului major austro-ungar (al capului marelui stat diriguitor al războiului) al baronului Conrad, — a căzut în lupta dela Ravarusca. Era sublocotenent (șaitnant) de dragoni (husari austrieci) și în luptele date de generalii Aufferberg și Dankl acum mai nou, în firul retragerii lor din Rusia, — a căzut pe cîmpul de bătălie dela Ravarusca. Familia a dat despre el următoarea vestire de moarte:

„Cu jale nestînsă facem cunoscut, că adoratul nostru fiu, baron Herbert Conrad, sublocotenent în regimentul 15 de dragoni, a murit moarte de erou

în luptele de lîngă Ravaruska în 8 Septembrie, fiind în vîrstă de 21 de ani. L'am așezat spre odihnă de veci acolo, cu vitejii sei dragoni împreună, pe cîmpul de luptă“..

— Cumnatul Principelui de Wied, al Albaniei, — anume Principele Otto Schönburg, a căzut și el pe cîmpul de războiu.

Regele Angliei între rănii germani.

Rotterdam, 18 Sep. — Perechea regală engleză și Princesesa Mary, au cercetat în Shathampon (în Anglia) acel spital, în care zac răniții germani, duși acolo de pe cîmpul de războiu, în număr de 500. (Printre rănii englezi adevăți, au fost ridicați de pe cîmpurile de luptă și cei germani, rămași pe locuri de pe cari s'au retras oștile germane, și au fost duși totodată și că prinsoneri de războiu).

Regele englez a vorbit nemțește cu prinsonerii nemți, arătîndu și între altele dorința, ca personalul de spitat să umble și să și să îngrijească și acesti răniți, tocmai așa ca și pe cei englezi.

Impăratul Wilhelm

s'a încrezut că Anglia va rămînea neutră!

Cu cît acest războiu grozav se desfășură pe întinderi mai mari, și vădește cît va fi de grozav în urmările lui, — cu atît cei chemați aruncă o nouă lumină asupra îndemnurilor din care el a purces și a împrejurarilor cari au făcut pe unul ori altul a se putea hotărî se între în fioroasa horă.

„Wiener Allgemeine Zeitung“ din Viena, scrie la 16 Sept., că, între altele, Anglia și ținuta conducătorilor ei, încă a fost una din hotărîtoarele principii, cari au făcut să poată izbucni acest războiu așa pe neașteptate. Iacă ce scrie ziarul vienez:

„În luna lui Iulie, după atentatul sfîrșit cu omor făcut asupra Moștenitorului de Tron Francisc Ferdinand, Principele german prusian Henric, s'a dus la Londra (vădit că că la dorința Impăratului Wilhelm).

Intre Regele Angliei și Principele german Henric, au avut loc în acest privilegiu, schimburi de vederi foarte însemnate! Și felul în care s'au făcut, a fost foarte pretinos.

Regele Angliei și Principele german au vorbit și

de puțința unui războiu european, — și, în legătură cu asta, Regele Angliei a declarat (a mărturisit) în formă obligătoare, că Anglia, întîmple-se ori ce se va întîmpla, nici odată nu va prinde arma contra Germaniei!“

Ei bine, asta a fost pentru Impăratul Wilhelm destul. El nici nu a așteptat ceva mai mult dela Anglia, decît o neutralitate bine-voitoare.

Cînd colo, după ce porni războiul, se trezi de odată și cu Anglia în spate!

Căci în Anglia Regele nu hotărăște, el numai domnește, dar hotărîrile statului le iau bărbații politici dela cîrmă și Regele trebuie să le dea în-tărirea.

„Turcii se roagă pentru noi“..

Numai de curînd, nainte de sfîrșitul luptei mari dela Lemberg, ziarele din Pesta aduceau vestea că afară de rugăciunile ce se fac în chip firesc în bisericile creștine din țară cu mult foc să fac rugăciuni în sinagoge evreești din Galizia, pentru biruința armelor noastre austroungare. Iar mai nou cetim următoarea telegramă:

Köln, 17 Sept. — Ziarul Kölnische Zeitung primește din Ierusalim știrea, că comandantul turc al acelei cetăți, adunînd pe fruntașii orașului în jurul seu, le a arătat, că războiul de azi primejduiește și ființa statului turcesc!

Statul turcesc trebuie să se razime și el pe acele puteri creștine, cari arată cît de cît o bunăvoință față de împărăția turcească

În urma acestei vestiri, Muzulmanii în fiecare seară fac cele mai ferbinți rugăciuni pentru biruința Austroungariei și Germaniei“..

Iaponia

vrea ca Germania să fie scoasă de pe acea jumătate a globului!

New York, 15 Sept. — Ministrul de justiție (peste judecătorii) iaponez, a rostit în dieta din Tokio o vorbire în care între altele a spus:

— Indată ce Iaponia a cuprins Kiau-Ciau (capul de țară chineză în mîna germană), războirea în apele chineze și iaponeze, a încetat. (Căci în acele ape nu mai are pentru ce se bate). Iaponia se dă de-o parte și va fi privitoare liniștită a războiului din Europa. Dar dacă Germanii vor arăta o

Dela 1 Septembrie v.

adecă dela numărul trecut,
până la Anul-Nou
— aşadar 4 luni de zile —

dăm »LIBERTATEA« cu următorul preţ:

Numărul de Joia, cu „Foaia Interesantă“ împreună,
cu **1 cor. 60 fil.**

Numărul de Lunia, dela 1 Sept. până la Anul-nou,
iar cu **1 cor. 60 fil.**

Cel-ce dară, neavînd foile noastre, voeşte a intra ca abonat (nainte plătit) nou, să trimită **cor. 3.20** şi va primi foile de acum până la Anul-nou tot **de 2-ori pe săptămână!**

— Rugăm cetiţi această vestire şi altor cetitori din sat, cari nu au azi aceste foi!

astfel de purtare în apele de Miază-zi, care ar ameninţa pacea Răsăritului (adecă dacă ar face mişcări războinice împotriva vre-unei colonii engleze ori franceze din acea parte de lume), — atunci Iaponia, în înţelesul contractului seu de alianţă cu Anglia, se va sfătui cu aceasta şi îi va da Angliei ajutor, ca să alunge cu totul pe Germani de pe jumătatea răsăriteană a globului pămîntului!“

Ce ameninţări, am putea zice oarbe de ură, îşi trimit azi state mari între sine!

Cum se răzbună

o greşală în războiu?

Din cele mai multe ori biruinţele nu sunt numai vrednicia armatei biruitoare, ci urmarea vre-unei greşeli făcute de contrar. Că şi a ales loc rău, că şi-a aşezat trupele rău, că li a trimis ajutor prea tîrziu, numai la urmă să vede că ce.

Despre căderea cetăţii belgiene Namur scriu acum foile engleze, pe temeiul spuselor oficerilor cari au luptat acolo, următoarele:

„Toată lumea credea, că Namur-ul ca cetate modern întărită, se va ţinea timp îndelungat. Dar s'au făcut la apărarea lui două greşeli însemnate: întâi că apărătorii, crezînd că fac bine, au lăsat pe inamic să vie prea aproape de cetate, — a doua că: ajutorul francez cerut de Belgieni, a venit prea cu întîrziere!

În vremea asta Germanii au avut răgaz să-şi tragă cît mai aproape tunurile lor grele, vre-o 32, cu cari au început focul. Şi noi a trebuit să îndurăm ploaia de granate timp de 10 ore, fără a le putea răspunde. În timpul asta am suferit pierderi, cari au fost hotărîtoare şi au grăbit căderea cetăţii.

Trupe americane din Canada în războiul acesta european.

În numărul trecut, aduceam, cu oarecare neîncredere ştirea, că Canada, stat în America de Nord, a hotărît a da tot ajutorul ţării sale „mame“, Angliei, trimiţînd ajutor şi în bani şi în oameni, pentru acest războiu.

Acum cetim că — cuvîntul trup s'a făcut. Iacă într'adevăr ce telegramă aflăm în ziarele dela 18 Septembrie:

Rotterdam, 18 Aug. — Ziare holandeze vestesc: Din trupele de ajutoare făgăduite de Canada Angliei, au şi sosit la Londra, partea cea dintîi.

Partea cea dintîi!.. Care va se zică vor urma încă, după cum a fost făgăduinţa ţării-flice.

Anglia se vede că îşi ia foarte în serios ameninţarea, că ea singură are se verse pe cîmpurile de luptă până la milion de soldaţi, ca să pună odată capăt acestui războiu.

Dar până ce îşi aduce ea pe rînd cîte-un mînunchiu de soldaţi din cele lumi streine, — mişcările repezi ale Germaniei mai curînd pot pune capăt războiului!

Vom vedea încă.

Izgonirea Turcilor din Francia.

După ce între Turcia şi Tripla-Înţelegere (Rusia Francia-Anglia) lucruri'e sunt tot mai încordate, în loc de mai pacifice, — se vesteşte că deregătorile franceze au început a izgoni din ţară pe Turcii aflători în Francia.

Voluntarii Angliei.

Anglia nu are armată regulată ca alte state, adunată prin asenţări asupra tuturor cetăţenilor, ci numai armată de voluntari, de oameni înştiinţaţi de bună voe la slujbă militară. Ei cred că aceea e armată mai bună, că stă numai din oameni cari de voia lor se duc la războiu, aşadar cu toată inima, cu toată hotărîrea. Dar în felul acesta Anglia, cea de peste 50 milioane, nu are nici pe a treia parte, armată cît o altă putere de mărirea ei!

În faţa războiului acestuia, ea n'a putut trimite pe cîmpul de războiu doar nici 200 mii de oameni, acolo unde Germania a vărsat 3—4 milioane!

Guvernul englez a rînduit după începerea războiului, adunare de voluntari pentru a face din ei oşti. S'a făcut publicaţiune în toată ţara, să vie în rîndurile armatei toţi cei buni de purtat arme şi cu inimă pentru mîndria ţării.

Şi, după cum spune o telegramă din Viena, ministrul preşedinte englez Asquit a raportat dietei engleze zilele astea, că până la 11 Septembrie, s'au înştiinţat 438.999 de inşi, pentru slujba în armată, în acest războiu.

Se mai adaug ajutoarele ce le îmbie coloniile engleze şi Canada, şi așa face şi Anglia rost de vre-o jumătate de milion de soldaţi, — sumă însă care nu poate trage mult în cumpăna unui războiu care numai milioanele hotărăsc!

Din poveştile

unui soldat evreu din armata rusească, ajuns ca prinsoner-rănit, la Arad.

„Aradi Közlöny“ din Arad scrie, că între prinsonerii ruşi sosiţi la Arad e şi un *ovreu* din armata rusească, care vorbind binişor nemţeşte, a putut spune unui redactor al foii, multe lucruri interesante din Rusia şi de pe cîmpul de luptă.

Iată ce-a povestit jidanul rus:

— De un an de zile sunt soldat, servesc la regimentul 26. Numele mi e Fürst Morit. (El zicea Maritz Fusi). M'am purtat bine, dar şarge n'am ajuns, că n'armata rusească jidanii n'au drept să fie şarge (subofiţeri).

— Nainte cu vre-o lună şi jumătate ne a spus căpitanul în casarmă: „fraţilor, Ţarul a dat poruncă să plecăm la bătae!“ Şi, ne am pus pe lucru. Fiecare soldat a primit *haine nou-nouţe*, păpuşi, cizme, albituri şi toate cele de lipsă; pe urmă luîndu-ne fiecare în taşcă cîte *treisute patroane*, ne a dus la gară, de unde am plecat cu trenul, fără să ştim încătro mergem. Şase zile am mers cu trenul până am sosit la Cholm, unde am hodinit puţin ş'apoi ne am luat la drum pe jos. După un marş de 14 zile, fără să ştim împotriva cui mergem, ni se spune să fim gata, că duşmanul e aci. Eram foarte osteniţi şi mîncarea nu era bună, că în straiţă aveam numai pâne neagră. Pînea trebuie că era de mai mulţi

ani, că numai muiată în apă o puteai minca. Se zicea că pânea aceasta a fost făcută anume pentru războiu, că așa uscată, nu se strică. Nu ştiu de bună samă așa o fi ori ba, dar atîta ştiu că pânea asta nu era bună.

Morit Fürst, care în ţivilie e croitor, tace puţin, apoi ia de nou vorba:

— S'a început lupta şi noi tot nu ştiam pe unde suntem, pe unde ne aflăm, şi cu cine ne batem? Nu ştiu într'acitele-a o fi fost, dar ştiu că lupta s'a început în o zi de Miercuri, şi a ţinut trei zile. În ce el două zile dintîi noi am învins şi am respins pe duşman, dar nici atunci nu ştiam cu cine stăm în faţă.

Soldaţii ruşi numai din depărtare puşcă bine, pentru că noi, dacă vine duşmanul aproape, fugim.

Tunarii ruşi sunt foarte buni; şrapnelele lor au făcut mari pierderi duşmanului. Abia în a treia zi de luptă am aflat cu cine ne luptăm dela un ofiţer de-a dvoastră. Anume, de odată s'a auzit nu departe, în iarbă, gemetele unui om ce cerea ajutor *nemţeşte*.

Ne am apropiat de el, era un ofiţer cu *nădragi roşii*, rănit greu la piept.

Dintre cîi eram în jurul lui numai eu m'am putut înţelege cu el, că altul un era care se ştie nemţeşte. Aşa mi-a spus apoi totul şi eu m'am îngrijit ca ofiţerul rănit să ajungă sub îngrijirea bună a saniteţilor ruşi. Mi a spus bietul ofiţer, că a fost rănit de glonţ de maşină de puşcat, ceea ce nu m'a mirat, că noi avem foarte multe *maşini de puşcat*, la toată compania patru! Cînd am auzit că ne batem cu Nemţii şi cu Austroungarii, îndată m'am hotărît că eu, cît ce mi-să dă bine, fug, pentru că eu nu voiam să mă bat cu *aceia*, cari *totdeauna au avut drag pe fraţii mei jidani*.

Cînd am văzut că austro unгурii se apropie de noi, m'am dat la o parte din linia de foc, am zvrilit puşca şi m'am luat la fugă spre trupele austroungare. Din dărăt puşcau Ruşii după mine de numai așa zbirnăiau gloanţele pe lingă capul meu. M'au luat la ţintă şi cu maşina de puşcat, i-am auzit bine bubuiturile, cînd de-odată, lovit de un glonţ în spata stîngă, m'am prăbuşit la pămînt. Atunci însă eram de tot aproape de trupele austroungare, cari m'au luat îndată în grija lor, medicul mi-a scos glonţul, mi a spălat şi legat rana şi iată-mă azi aici la Dvoastră, de unde nici să mă minajă cu de-a sila, şi nu m'aş duce în Rusia.

— De ce? L'a întrebat redactorul.

— D'apoi dta nu ştii ce mă aşteaptă pe mine acolo, *pentru-că am fugit?..*“

Pentru recruți!

Recruții cari voesc să se pregătească pentru armată înainte ca să le fie mai ușor serviciul, să comande dela „Librăria Națională” S. Bornemisa, Orăștie, cartea cea mai de lipsă la miliție, așa numita

„VORSCHULE”

sau Școala pregătitoare pentru pușcat. Cartea aceasta e foarte folositoare pentru fiecare soldat și are de ea neapărată lipsă fiecare sarge pentru instruirea soldaților. Prețul: 45 fileri franco.

„Foaia Interesantă” de pe 1913 o avem legată în volum! Celor ce au fost trimis bani pentru ea, — li-s'a trimis tuturora! — Prețul 1 cor. 40 fil. franco! — Tot așa volumele de pe anii de mai înainte!

Două volume noue

„Alte vremi”, schițe și nuvele de Gheorge Stoica, volum mare, de 19 coale tipar, cuprinzând 17 bucăți literare, scrise în o limbă îngrijită și traciind subiecte alese, a căror cetire e o plăcere. Prețul 2 cor. și 10 fil. de porto.

„Floarea Betuliei” este numele unui roman descriind lucruri și stări din străvechile vremuri biblice, din timpurile asiro-babiloniene. E un roman foarte frumos, scris de un talentat romancier ungar Stefan Lazar, tradus în românește de dl Al. Ciura, prof. și scriitor, Blaj. Din ungurește în românește se traduce foarte puțin, pentru neplăcerea ce o simte publicul cetitor român față de ce e unguresc, — acest roman a fost însă aflat de distinsul scriitor Al. Ciura, așa de bine scris și cu povestire din străvechile vremi biblice, încât l'a aflat cu totul vrednic a-l traduce și în românește. „Librăria Națională” l'a scos în volum. E de 14 coale tipar, și să vinde cu cor. 1'80.

Il recomandăm cu căldură iubitorilor de romane.

Foarte frumoasă

e icoana națională:

„Intrarea lui Mihai-Viteazul în Alba-Iulia”

pusă în vânzare de Librăria Națională din Orăștie. E icoană mare, de 60 cm lată, 45 cm. înălțime, lucrată în colorii arătând pe Mihai cum vine calare încongiurat de generalii săi, și intrând prin poarta de sus a cetății, unde-iese în cale Episcopul catolic și mai marii cetății de-l primesc închinându-i-se. Clipă mareasă, doar cea mai măreață în istoria neamului nostru!

Prețul icoanei e: 2 cor. 50 fil. trimisă franco, sau 2.75 franco-recomandat (când ești sigur că nu ți se perde pe post). Cel ce ia 10 deo-dată, le capătă cu 21 cor. franco!

Tot așa de frumos și mare, și tot cu același preț să capătă dela aceeași Librărie: Chipul eroilor dela 1784:

Horia, Cloșca și Crișan!

Cumpărați-le cu toții și n'o să vă rău pară de banii dați pentru ele!

„Țiganul la vînat”, vesela comedie scrisă în versuri de istețul scriitor popular dl Emanuil Suciu, învățător în Măgărei, a ieșit de sub tipar în ediție nouă, la Tipografia foii „Libertatea” din Orăștie. — La urmă e adăusă și reușita anecdotă „Arde țigănie!”, scrisă asemenea în versuri. A ieșit o broșură de 40 pagini, tipărită frumos, și se vinde pentru prețul de 40 fileri, — dînd nu numai o

cetire plăcută, dar cea dintii putînd fi și jucată ca teatru, foarte potrivit mai ales la sate.

Se află de vânzare la „Librăria S. Bornemisa” în Orăștie. Cu posta cu tot 45 fil. cîrticica.

Cele mai plăcute cărți populare.

Fiindcă mulți cetitori din popor ar cumpăra cite-o carte și nu prea știu care e mai potrivită pentru priceperea lor, — și fiindcă dragostea pentru carte numai prin aceea să poate hrăni în oameni, dacă cartea pe care au dat banii le face o plăcere care-i îndeamnă a avea și alta!, — dăm aci citeva mănunchiuri de cărți alese.

1. Povești.

fileri.

Povești de I. Creangă, vol. I.	30
„ Moș Nichifor și alt., vol. II.	30
„ Stan Pățitul și alt., vol. III	30
„ Harap Alb și alt., vol. IV.	30
„ Din copilărie, vol. V. și VI.	60
Fata Craiului din Cetini, poveste în versuri de G. Coșbuc	8
Fulger, pov. în vers., Coșbuc	10
Poveș alese, de Andersen	30
Paserile noastre și legendele lor, de Fl. Marian	30
La gura sobii, de D. Stncescu.	30
Povești de Crăciun, foarte frumoase	30
Carte de chipuri fără chipuri, de Andersen, scurte istorii drăguțe	30
Poveștile Peleșului, de Carmen Sylva (Regina României) foarte frumoasă	60
Povești, de frații Grimm, foarte frumoase	90
Ce n'a fost și nu va fi.	8
Pipăruș Petru, de I. T. Mera	16
Tei legănat, etc.	16
Flori și Povești, de Dragoslav	20
Vlad și Catrina, poveste	10
Nustiu-Impărat, poveste.	24
Viața și pildele lui Esop	30
Povestea celor 7 spînzurați, Andreev	30
Poveste, de Gogol	30
Povestea lui Ignat, de S. Moldovan	6
Căldărușa cu trei picioare, poveste	16
Scăpăratoarea, de Andersen	8
Păcală în satului lui, poveste	20
Zina-Impărăteasă și peana ei aleasă	24
Legendele Românilor, povești minunate, de P. Ispirescu	1'50
Povestile unchișului sfătos, de P. Ispirescu	1'50
Pe lingă vatră, de I. Adam	1'50
Povești Ardelenesti, de I. P. Reteganul, 5 cîrticele cu 30 fil., toate laolaltă	2'50
Halima, sau 1001 nopti, 4 volume mari, cite cu cor. 1'60 un volum, toate:	6—

Toate aceste cărți să capătă, pe lingă prețurile arătate mai sus, dela „Librăria Naț.” a dlui S. Bornemisa, Orăștie (Szász-város).

Cînd trimiteți după 1—2 cărți, puneți peste prețul lor, și bani de post, anume: la cărți mai mari cele cu preț de 1 cor. ori mai scumpe), cite 20 fileri pentru una, la cele mai eftine (cu 30—60 fil.) cite 5 fileri de una, și la cele mici de tot (de 20 fil.) de 10 fil., etc.), cite 2 fileri de una.

Librăria trimite cărțile, dar nu ia chezeșie că nu să pierd pe post. Cele perdue, nu le trimite a doua oară. Cel-ce vrea să fie sigur că nu să pierd, — să pună încă 25 fil., pentru a să da cărțile recomandate, asigurate că nu să pot perde.

Un sfat!

Suntem noi locuitorii Ardealului, ai Banatului și Ungariei, — în afară din ori-ce primejdie în acest războiu, prin faptul că armatele noastre au ieșit din țară și atacă pe Rus și pe Sîrb la el acasă?

Așa credem, și așa se dee Dzeu să fim în afară de ori-ce primejdie de năvală streină asupra noastră.

Dar omul cu bună socoteală nu-și lasă azi neasigurat nici griul în cîmp, nici în stog, nici finul din cîmp și nici dupăce l'a adus acasă, — căci oști streine se poate să se strecoare pe undeva și se vie și pe la noi, și pe unde acelea trec, multe se întîmplă! De aceea bine face cel ce își asigură azi și griul și finul, și în cîmp și acasă în curte!

Iar casa neasigurată numai omul cel mai fără socoată ș-o lasă! Da de vine un val dușman și le pîrjolește?

Tot omul să-și asigure bucatele, nutrețul și edificiile. Și anume negreșit la banca românească de asigurări: „Banca Generală de Asigurare” din Sibiu ori la agenturile ei, cari se află prin toate orașele, ba și în comunele mai mari.

UN INDEMN

— Cei-ce voiți să faceți, o bună slujbă culturei românești, deprinzînd de cu vreme tineretul din comună, cu cetitul de foi — îi puteți atrage spre cetil și l puteți face să îndrăgească scrisoarea românească mai mult ca prin ori ce: punîndu-le în mână și junilor și fetelor, drăgălașa „Foaia Interesantă”, cu ale ei poezii, povești, znoave, populare și chipuri atrăgătoare! Să i deprindeți a ceti și ei macar alîta foale în fiecare săptămînă!, — c'apai mai tirziu să cer ei de ei la mai mult.

Pentru a putea face această bună slujbă răspîndirii dragostii de carte în popor, — conducerea foilor noastre face ușurări prețioase:

Fiecare abonat, mai poate căpăta în „Libertatea” sa una sau două „Foi Interesante”, pe lingă a sa, — dacă mai trimite cite 1 cor. de fiecare „Foaie Interesantă”, peste prețul regulat al foilor sale. Acea foiță o dă apoi în fiecare săptămînă junelui ori fetei pe sama căruia a abonat'o.

Tot abonatul bine înțelegător al glasului vremilor de azi, cari cer știință de carte și iarăș știință de carte!, — ar trebui să aboneze încă 2—3 „Foi Interesante” în foile sale, pentru 2—3 tineri din vecini, din ulița sa! Prin asta, pe nesimțite, face un mare bine culturei viitoare a poporului nostru!

8 cărți mari

cu: numai 9 cor.

„FOAIA INTERESANTĂ” pe anii

1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912 și 1913,

legată în volume întregi (cărți de sine). Fiecare an dă o carte de 200 fețe și mai mult cu sute de chipuri, sute de poezii, nuvele, schițe, poezii populare, glume și altele, — plăcute, ușoare de înțeles pentru ori-ce om din popor.

Ori-care din aceste volume, (fiecare cuprinzînd „Foaia Interesantă” de pe cite un an), — legat în table moi, să vînd singuratece, ori 2—3, sau toate la un loc.

— Prețul cite unei cărți (volum) de sine e 1 cor 40 fileri, trimisă acasă franco (posta plătită).

2 volume (ori care) să trimit în pachet de postă franco-recomandat, pentru 2 cor. 80 fileri.

3 volume (ori-care) să trimit în pachet franco-recomandat pentru numai 4 cor.

4 volume (ori-care) să trimit franco-recomandat pentru 5 cor.

Toate 8 volumele să trimit pentru numai 9 coroane!

— Pentru America și România, fiecare volum costă 2 coroane.

— Fără bani nu să trimit nimănu!, nici cu rambursă. Trimiteți banii înainte.

Să pot căpăta dela Administrația „Libertatea” din Orăștie, sau dela „Librăria Națională” de aici.

Numeri singuratici din „Libertatea“

găsiți spre vânzare, atât din foile de Joia, cât și din numărul de Lunia (cel de războiu), în următoarele orașe, la următorii vânzători ai foilor noastre:

Prețul unui număr e totdeauna **10 fileri.**

O aflați în:

BLAJ, la »Librăria Seminarială«.
BRAD, la negustorul român Ioan Cutean.
HUNEDOARA, la negustorul român N. Țintea
GHIOROC, la negustorul român M. Butariu.
BAIA-DE-CRIȘ, la negustorul român Rom. Coțoiu.
SIBIU, la traficele: Hermine Frank și Németh László.
ORADEA-MARE, la Librăria Hegedüs (Rákoczi ut. 5).
ALBA-IULIA, la Publiu Murășan, în piață.
FĂGET, la negustorul român Aug Oneșan.
HATEG, la negustorul român B. Popovici.
SELIȘTE, la negustorul român N. N. Țintea, Ssor.
LUGOJ, la Librăria românească »Minerva« G. Țăranu.
CRIȘTICOR, la comerciantul Vágzsina Imre.
VINȚUL-DE-JOS, la Filiala »Ardeleana«.
ABRUD, la vânzătorul de foi I. Tengher
VÎRȘET, la prăvălia Amalia Kirchner,
ȘOMCUTA-MARE, la Însoțirea creștină de Consum.
BEIUȘ, la Librăria românească »Doina«.
DOGNECIA, la dl G. Dumitru.
TURDA, la »Librăria Poporală« I. Pescariu.
LIPOVA, la vânzătorul de foi Schmolter Antal.
BRAȘOV, la Librăria rom. I. Chiroiu.
ILIA, la societatea comercială românească »Libra«.
ȘUGAG, la negustorul român Nic. Ștefan.
DOBRA, la banca »Grănițerul«.
CÎMPENI: la comerciantul român Dumitru Iclozan.
MEDIAS: la Librăria G. Reisenberger.
ORĂȘTIE: la Librăria Dr. S. Bornemisa și com. N. Nicoară
în CARANSEBEȘ, la com. rom. Petru Lepa.

BĂIȚĂ, la comărc rom. Ioan Belea.
GEOAGIU-DE-JOS, la banca »Geogeană«.
CLUJ, la tipogr. »Carmen« P. Barițiu, Str. Francis Iosif 58.
TICVANUL-MARE, la com. rom. Vasile Iorgovan.
TIMIȘOARA, la trafica Lazarovics Georg.
REȘITA, la comărc. Weiss Adolf.
ALSÓKÖVES, (comit. Arad) la com. rom. G. Moldovan.
SERAJEVO, la librăria Nissim A. Cappon.
MOSTAR, la trafica Mustafa M. Cisic.

In aceste locuri căutați „LIBERTATEA“ Marțea și Vinerea.

In toate aceste locuri se află de vânzare și revista literară „COSIA ZEANA“ dela Orăștie, cu foarte numeroase chituri dela războiu. — Un număr din „Cosințana“, 20 fl.

Alți negustori, cari ar dori să vîndă foile noastre, — să se înștiințeze. Au cîștig frumusețel dela vînzarea lor.

Primul depozit român

de **PIANE, PIANINE**
și **ARMONIURI**

T. Popovici, Sibiu, strada Cîsnădiei 7, —

se recomandă on. public român cu fabricate exclusiv bune, cu cari s'a aprovizionat pentru on. public muzical.

Prețuri mai ieftine ca oriunde! Impachetare și transport gratis! Plătire și în rate convenabile.

Ca Român și specialist, proprietarul depozitului, roagă publicul nostru de pretutindeni, să-l onoreze cu încrederea sa.

Comandele să se facă din bună vreme pentru ca să poată fi rezolvite la timp. 1392)15—50

Pentru bolnavi.

Institutul diagnostic al doctorului Cozmuța, (aflător în Budapesta VIII. Mária u. 30, la imediata apropiere de clinica centrală. Casă privată cu grădină. Telefon urban: József 42—08), — *e unicul institut în Ungaria, care se ocupă exclusiv cu constatarea diferitelor morbiuri mai grele și complicate ca: boale interne, de rinichi, de nervi, de piept, de piele, venerice, boale femești și de copii, etc.* Institutul, pe lângă instalațiile și laboratoarele medicale, mai are și zece camere mobilate, pentru pacienți, *deci foarte acomodat pentru publicul din provincă.*

Pentru boale de piept și venerice, institutul are secții separate.

Deslușiri și amănunte dă cu plăcere direbțiunea institutului.

(1353) 20—

„Tipografia Nouă, I. Moța“

din Orăștie (Szászváros)

este una din cele mai bogat provăzute cu tot felul de material pentru tipar. E în stare a tipări broșurile cele mai fine, cu clișee întretesute în text, — apoi ori-ce tipărituri pentru privați, ca: invitații, anunțuri de logodnă, de cununie, cărți de vizită, afișe (placate), reclame, etc. — Pregătește tipărituri pentru bănci și cărți pentru bănci.
In posesiunea unei mașini ce tipărește în două colori de-odată, poate pregăti: invitații, reclame, ș. a., în două colori!, etc. — Tipărește ziare, reviste, broșuri, cu totul moderne cu gust arangate și tipărite.
— In »TIPOGRAFIA NOUĂ« se lucrează cu 6 mașini: una plană, una dublă (lucrînd cît două plane de-odată), una tipărind în două colori de-odată, o mașină americană pentru lucruri mărunte, una de perforat și una de tăiat. — **Serviciu repede** — **Prețuri mai ieftine ca aiurea!**

Adresați-vă cu încredere, în ori-ce trebuințe de tipărituri, la:

„Tipografia Nouă I. Moța“
(Tipografia foi »Libertatea«)
în ORĂȘTIE (Szászváros).

In atențiunea părinților.

Cvartir și cost. Elevii dela școlle din Orăștie pot primi întreaga întreținere la o familie bună, unde se vorbesc 3 limbi, cu prețul redus de 30 cor. lunar, eventual și instrucție. A se adresa la **George Balomiri**, Str. coșcarilor (szöcs utca) nr. 1.

Un băiat de prăvălie se primește îndată în prăvălia de speçerie și fer a subscrisului:

Ioan Rob comerciant Orăștie. (427) 3—3

Cvartir și cost.

Elevi dela școlle din Orăștie pot primi întreaga întreținere la o familie bună nemțască fără copii.

A să adresa strada Apii Nr. 5. 3—4.

Podoaba de casă, frumoase și ieftine.

Potrete colorate pe sticlă și așezate în cadre frumoase, după ori-ce fotografie bună sau clișeu

Icoane lucrate pe sticlă în motive românești, cu sifel și imitațiuni de mărgăritare, pro-văzute cu cadre poleite, bron-zate ori aurite cu aur veritabil (Ducatem Gold) cea mai splen-didă podoabă pentru ori ce casă românească.

Tabernacle-Chiveturi, cruci rapide, iconostase în miniatură ca altare de casă cu prețuri foarte ieftine execută prompt și repede, ear comercianților le dă rabat corespunzător.

IOAN BACIU artist-amator, în Sajosolymos u. p. Nagysajó.

„BANCA DE ASIGURARE“
— cea românească —

dela SIBIIU, zisă: »BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE« — face cunoscut ma-rei obște românești, că în aceste zile grele și pline de primejdii, primește asigurări nu numai contra pagubelor *de foc, de grin-dină* (baterea pietrii), contra spargerii, etc., — ci și

asigurări asupra vieții

și anume așa, că contractul are putere și pentru timpul de războiu. Plătește adecă — potrivit condițiilor (legătuielilor) din contract, și asigurarea celor căzuți în război ori morți pe urma rănilor ori boalelor căpă-tate în războiu.

Toți cîți aveți a vă asigura edificiile con-tra focului, sau nutrețele, — sau cei-ce ați voi să aveți o asigurare asupra vieții pentru ca la caz de moarte, venită din ori-ce primejdie a zilelor acestora rele, — fa-milia să vă capete o sumă oarecare, —

— faceți-vă asigurările la

„Banca Generală de Asigurare“
— cea românească —
din Sibiu (Nagyszeben).

Frizer nou în Orăștie.

Fac prin aceasta cunoscut onoratului public din loc și jur, că cu ziua de Sîmbătă în 4 Iulie n — deschid în Orăștie, în drumul țării, lingă prăvălia dlui Corvin, (în fosta prăvălie Jurkovits):

BARBIERIE și FRIZERIE,

arangeată modern și condusă de mine, după ce am praxă îndelungată în țară și străinătate!

Rog onoratul public, inteligență și popor, din loc și jur, a mă cerceta cu încredere

Cu stimă:
Filip Schiopa, friser.

THE NATIONAL BANK OF THE REPUBLIC, Chicago, Ill.

Capital și surplus 3 milioane de dolari.
Fonduri peste 30 milioane de dolari.

Singura mare bancă de stat în West, cari își are secție românească.

După depuneri solveste 3% interese.

Trimiteri de bani prin telegram **gratis** 500 coroane

ori sume mai mari trimitem prin telegram fără vre-o suprasolvire, iar banii în ziua următoare îi pătim în țara veche.

Spese pentru telegram nu luăm!

Noi nu numai că promitem, ci banii în ziua următoare îi și plătim primitorului, pentru că noi banii îi trimitem de-adreptul din Chicago cu tele-gram. — n vreme ce banii trimiși prin ați bancheri sunt pe cale cu posta la New-York, noi i-am și plătit deja în țară — Trimiteri e prin postă, mul-fumită unui mod până acum necunoscut, îi plătim în țară cu 4—5 zile mai repede ca ori-și-cine altul. — Cearcă și te vei convinge. — După fiecare trimiteri, dăm fiecăruia rețepsul postal original din țară. — Cere coala de trimiteri (maniorcă).

THE NATIONAL BANK OF THE REPUBLIC
39 So. La Salle Str. Cornel Monroe, Chicago, Ill.
(Vis-à-vis de Consulatul Austroungar).

(0000) 12—

VINURI
vechi și noi — de vindut

Adresați-Vă cu toată incre-derea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), PETRU BENEA, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate* și pe lingă pre-țurile cele mai moderate!

Anul 1911. Vinuri vechi:

	Anul	1911	1912
Vin alb — — —		70	60
Rizling — — —		72	62
Roșu de Miniș — 1 00		90	
Carbenet — — 1:10		—	—

Anul 1913. Vinuri noi:

Vin alb — — —	—46
Rizling — — —	—48
Șiller — — —	—50

Rachle de trevere (comină) K. 1.60.
Rachle de comină, specialit. K. 2.20.

Prețurile sunt semnate după li-tru, în fileri. Vinurile și rachis să expediază sub îngrijirea pro-prie, dela 50 litri în sus, cu

rambursă. Vase împrumute pe timp de 2 luni. Pentru cali-tatea vinului garantez:

(1211) 35— **PETRU BENEA,** proprietar de vii în Șiria Világos, (Arad. m.)

MEDICII

recomandă ea foarte potrivit leac contra tusei

KAISER
Caramele pectorale cu cel „3 brazi“.

Milioane de inși le folo-sesc în contra

TUSEI

răgușelei, guturaiului, flegmei și tusei măgărești. 6100 de atestate auten-tic. de not. publ., garantează efectul sigur.

Sunt bonboane cu un gust foarte plăcut!

Se găsesc în pachete de 20 și 40 fil., și în doze de 40 fil.:

în Orăștie Apot. N. VLAD. în Dobra Apot. W. UNBE-RATH, și în alte apotece.

Pentru economi!

pentru ouatul găinilor, 1 pachet 30 fil. — Pravuri contra cloțanilor și a soarecilor, 60 fil. — Unsoare galbină pentru păduchi la vite, 1 cor. — „CHEAG“ pentru închegarea laptelui la prepararea brânzei 1 doză 1 cor. Ajunge pentru 600 litre lapte. — Comandele de 6 cor. să trimit franco. Scriați legibil adresa.

Toate acestea să capătă dela: **CORNEL DEMETER, apotecar în ORĂȘTIE (Szászváros).**

Redactor resp. Ioan Moța.

Editura și tiparul Tipografiei Nouă I. Moța, Orăștie.